

Az arab ghanja

Hozzájadt: Flamenco
2007. február 26. Hétfő 18:42
Utolsó frissítés 2007. szeptember 05. Szerda 22:42

Előzőst, hogy ezzel a cikkel megszakítom az "opát-dobozok... sorozatot. De kedves kollégáink, Hajászmester egyik kiegészítésére (Soha nem opát-tenőök hajásmodellt dobozban!) reagálva, (Hadd cukkoljam át egy kicsit! Egyébként személynélben megírtam ezzel kapcsolatos véleményemet.) Így írtam, hogy talán akkor ideje lenne a nem dobozban opát-knek is valamit kálldeni.

A tápus

A ghanja a dauk nagy családhoz tartozik. Habár dau (Dhau, Dhow), mint hajás nem létezik, nem létezik. Ez egy tipikus európai angol gyűjtőfogalma arab, egyiptomi és indiai hajásnak, mind a latin ill. a dau vitorlázattal, azaz háromszög vagy dauvitorlával "amik tölbbé-kevésbé hasonlóan egymáshoz, mégis sok lokális változatot vitorláztak. A legismertebbek kázzák a baghalla, a sambuk és a ghanja. (Akiket a tóma jobban érdekel, azoknak ajánlom B. Landström és W. Mondfeld könyveit.)

A modell

Ennek a modellnek "véleményem szerint" érdekes pályafutása van. Mert 10 évig tartott, még elkészült, pedig néző opát-teni, s nem dolgoztam rajta tölbbet 300 árányál. A modellt még Magyarországon 1985-ben kezdtem el opát és éppen a hajástesttel lettem kász. 1986-ban kívándoroltam Németországba. A kávetkezé években nem volt időm hajásmodelléssel foglalkozni. A modell 1992-ig a száleim házájának padlásán állmodott, amikor kihoztam és kb. 100 árájt dolgoztam rajta. Végül is 1996-ban lett kász.

A modellt W. zu Mondfeld könyve és tervrajza alapján opát-tettem 1:50 méretarányban, (W. zu Mondfeld: Die arabische Dau) néhány másdosással.

A hajástest

Mielőtt folytatom, szeretnék a kávetkezé kördésekkal foglalkozni: Fesztett vagy natúra? Ha festett, hogyan? Ha natúra melyek? Mikor és miért az egyik vagy a másik? Pl. a Victory modellje natúra fájba? Látjátok az eredetit Portsmouth-ban? Vagy a Vasa-t Stockholmban? Fesztett vagy natúra fa? Habár a Vasa jelenleg natúrnak néző ki, (a sok száz éves v-z alatti tartázkodás, és a kásábbi vegyszeres tartás miatt egészen sötétbarna a fa) de a saját idejében nagyon is szá volt. Erről a témáról még beszélnék. Mindenesetre a ghanja szánes (festett) volt. A Földközi-tengeri vitorlások számára is tarkára van mázolva. Tehát van szákságunk nemes fára? Természetesen nem! Vagy az anyagkátségeket a egekbe akarjuk hajtani? Akkor vegyünk drága nemes fát és fessük kásább be a ket? Akkor tehát a hajástest. Gerincorrtól és fartól egy 4-5 mm vastag, a bordák 3 mm-es réteges lemezből kifészelve, egymásba rakva ragasztva. (Az ön. Ásszerak v. Ásszéopát-tá másdszer) Az egészen bordázatot fejtetve álltva és egy 15-20 mm vastag alapra ragasztva. Most el lehet kezdeni a palánkozást 3x2 mm-es fenyő- vagy hárslecekből. (Az íreg rákák tudják má hogy megy ez, a vés kezdé nyulak olvassanak sok szakirodalmat.) Szép lenne! De! Hogyan lehet a keskeny és hosszú hátsá galériát odaerásá-teni? Sehogy! Kásább nem megy! A galéria a test észe, vele egytt kell opát-teni! A pro csak az, hogy ezen a részen már nincsenek bordák! Hova jánnek akkor a palánkiécek? Felmerít az alaplapon (opát-tá) az álltákr helyét az utolsó borda kázzepété. Itt egy fágáleges segédlapot kell felerásá-teni, a pontosan felrajzoltak az álltákr helyét, és odaragasztják az álltákr. Az álltákr oldalaira tudják aztán kifuttatni és ragasztani a palánkokat. Ha a palánkozás kász van, le lehet vágni a léceket az álltákr eltt, és beragasztani az igazi tákr helyére. (A rajzában talán "sá" biztosan "ó" ortheta) - Rajz: Gh. Galerie1 - Alaplap (s. A segédlap3 - Gerinc4 - A leghátsá borda5 - Palánkiécek6 - Áttákr7 - Igazi tákr Ha a palánkozás a fedél mellődjének a tetejéig kász van, fal kell rakni a dőrszákát. Berajzolni a v-zvonlat, az alsó részt piszkosférré festeni. Ha ez megvan, lehet a modellt a gerince álltani, felerásá-teni, és megkezdeni a felopát-tá nyeket. Belül a bordák felső részét, amik tálnyáknak a fedélzeten, ki kell törni vagy vágni, a palánkok belső részét lecsiszolni egy állpalánkozást 0,6 mm-es börtorfurnór csákokat ragasztani. A fedélzet ágyányá-lásait ká-válról felrajzolni, ki

Ács mőretre reszelni. Mivel a fedőlzeti palánk nem a kőzűzűp vonalhoz pőrhuzamosan futnak, hanem á€ mint a moder jachtoknál á€ pőrhuzamosan a fedőlzeti kőlső vonalával, egyenkőnt kell áket mőretre szabni Ács beilleszteni. Ezután az igazi bordákat 2x2 mm-es lőcekből leszabni Ács beragasztani Ács felől a takarásőccel (Handlauf) lezűrni. Ezután a kaját Ács a galéria fedőlzeti palánkjait beszabni Ács felragasztani. Elkőszűteni Ács a helyőre rakni a kaját hűtsű keresztfalát (az első keresztfalat egy bordával egyűtt kell kivűgni), a galéria bordáit Ács takarásőccel. A kaját kő oldalfala nagyon pontos munkát kűvetel, a 9 db furcsűn kialakűtött arabos ablaka miatt. 1 mm-es rőteges lemez. Ezt csak pontos marásűpen lehet, kőzi lombfűsszel nem megy! (mind a kilencnek egyforműnak kell lennie!) Áson berendeztem a kaját kűt, kőt koje, egy szekrőny meg egy asztal, de nem muszűj. Miután ez a kő oldalfal szűpen befestve a helyőre van ragasztva, kűvetkeznek a főfedőlzeti pallás. A hajűoldalak festűsűt menetkűzben lehet kivitelezni. Most mőg egy kevés finom munka. A főfedőlzeti kő oldalsű, hűtsű Ács elűlsű korlűtai 1 mm rőteges valamint 2x2 Ács 3x3 mm-es lőcekből vannak űsszeragasztva. Festűs utűn a helyűkre ragasztani. Korműnylapűt a zsanűrokkal felerűsűteni. A galéria takarásőccőn kerek fejű rudak űllnak, amiket 2mm-es kerek pűlcűbű (fogpiszkű Ács kerek fejű (3 mm) dűszgombostűbű lehet kőszűteni. A kaját elűlsű fala elő jűn kőoldalt egy-egy rűvid futűpalánk kő-kő rűvid Ács kő-kő hosszabb lőpcsűvel, kűzűpen pedig a gűrbe 3 csigűs kűtűbak a fű ejtű kűtelőnek. A hűrom ajtű felerűsűteni. Oldalkűtűlvasakat (0,2 mm-es rőzlemezbű, rőzkarikűbű) felerűsűteni oldalfalakra. Most műr csak a 8 db. 6 fontos űgyű (0,2 mm-es rőzlemezbű, rőzkarikűbű) felerűsűteni. Terműszetesen az űsszes űgyű kűlzetel. 6 db. 1 fontos kőzi űgyű (Drehbassen) a mellűden egűszűti ki a fegyverzetet. A hajűtest kősz. Se csűrlű (Spill), se kapűs horgony (Stockanker) nem volt hasznűlatos, estenkőnt azonban 2-3 kis, max. 1,6 m hosszű tűbbűgű horgony (Draggen) volt a fedőlzeten, ill. a hajűrben raktűrozva. (Hasonlűt a pecűs horgokra.)

őrbocozat, kűtűlzeti, vitorlűzat

Sok tapasztalt modellezű, akik műr jű nőhűny modern hajű szuper modellűt megűpűtűtűk, szorongű fűlelemmel bűmuljűk egy hűroműrbocos vitorlűs hajű kűtűlzeti, ami Ágy tűnik, mintha árlűt pűkok hűlűja lenne. Valűjű azonban Ávszűzadok sorűn kifinoműtűt, űtgondolt, hogy ne mondjam, kiokoskodott rendszer űll műgűtte. Higgyűtek e ha egyszer rűjűttűk az izűre, lelkesedni fogtok egy galeon kűtűlzeti szűpsűgűőrt Ács cűlszerűsűgű fűlelem! Azoknak, akik műr egyszer űtkűzdűtűk magukat egy 3-4 űrbocos hajű kűtűlzeti, a ghanja kűtűlzeti egyenesen nevetűgesnek fog feltűnni. Valűban! Itt Ács ott egy pűr szűl nevetűgesen vűkony szűrű-tűkűtű. Szű lehetetlen, hogy a hatalmas szűlnyoműsűn á€ ami a nagy felűletű vitorlűkat terhelte á€ ellen tudak űllni. Sok estben a hasznűltak űreg, kopott vitorlűkat elűszeretettel, mert nagy viharban inkűbb a vitorla meg a kűtűlzeti szakadt, nem az űrboc meg a palánk tűrűtt! Vitorlűt meg kűtelet mindig meg lehetett foltozni, volt belűlűk tartalűk! Habűr a dauk á€ mint min hosszvitorlűzatű hajű á€ jűval keműnyebben tudtak a szűlre prűselni, mint a keresztvitorlűzatűak, tűbbnyire csak passzűtsűllel, tehűt hűtsűllel vitorlűztak. Azokon a vizeken, ahol a dauk otthon voltak Ács ma is vannak, ma is űl a mondűs: á€Csak árlűtek Ács keresztűnyek (ami valűjűban ugyanaz) vitorlűznak szűl ellen. á€A ghanjűk 2, ritkűbb szűlűrbocot hordtak, amik meglehetűsen extrűm elűre dűltek. Ezekre voltak felhűzva a nagyon hosszű, kőt vagy hűrom darabbű űsszetoldott vitorlarudak. Mivel a fogűskűtelek (Reffbűnde) teljesen ismeretlenek voltak, ezűrt minden rűdhoz 3 db. kűlűnfűlele nagysűgű vitorla tartozott, amiket a szűlerűssűgtűl fűggűen cserűlgettek. Ágy pl. ennűl a ghan legnagyobb vitorlafelűlet (a fűrűd Ács a besan legnagyobb vitorlűjival) 306 m² volt, a legkisebb (a fűrűdon a besan legkisebb vitorlűjja) majdnem ennek tizede 36 m², a kettű kűzűtt sok variűciűval. Az orrűrboc, ami nem is orrűrboc, hanem egyfajta kivetűrűd (Auslegerstange), ami nincs fixen felerűsűtve, hanem a szűlűrűnyű fűggűen a jobb vagy a baloldalra kinyűlva, gerendűkon volt megkűtűve. A kűlsű vűgűre erűsűtűt blokkon keresztűl vezettűk a nagyvitorla csűcsűkkűtelűt a fedőlzetre.

Tarcsok (Stage) Sok dau egyűlűlűn nem hordott tarcsot, mert az űrbocok extrűm elűre dűltek. Ezen a ghanjűn volt egy fűtarcs, amit kőt nehűz blokkal az orrűkűre erűsűtűtek. Átműrűje megegyezett az ejtűűvel. A besanűrbocnak so tarcsa.

Csarnakok (Wanten)

Amik szintűn nem csarnakok, legalűbbis az Ászak-urűpai űrtelmezűs szerint, inkűbb oldalkűtűlnek lehetne nevezni. 2 vagy 3 csigűs csigasor (Takel), ahol a futű űg alsű vűge un. pecekkel (Knebel) volt á€ a kűlűnyebb Ács gyors oldhatűsűg űrdekűben á€ az oldalkűtűlvasakra

modellnek is szé-nesnek kell lennie. Egy szé-ppen festett modellnek is megvan a maga szé-ppesége, és a szé-ppen, precíz-kivitelezett faragások vagy az aranyozás alatt is szé-pek és precíz-zek maradnak, má-g egy natúr-fában kivitelezett primitív-vezekopjafaszerelés-faragás "ami természetesen egy szé-kely kopjafáj-n megtalál-ja a maga őrtá-modell-műretben egyszerű-en elnagyoltnak tű-nik! Az őrem má-sik oldala az í-r! A festő-k olcsó-bb a nemesfájknál! Egy Victory, egy Vasa, egy galeon nemesfáj-ból? Brrrr! Persze, ahol a hajó-oldalak csak ká-trányozva voltak, az má-s! De pl. a Vasa palánk-jain talált festő-kpigmentek elírulták a kutató-knak, valójá-ban mennyire tarkák voltak a korabeli hajók! Mivel a festő-k drágák voltak, má-ir csak presztí-zsá-! is! (Nem voltak má-g nagy kő-miai á-zemek, amik a szé-munkra természetesen tiszta, vilá-gos szé-pek szé-eket olcsó-n elá-llá-tották volna!) Mint ahogy egy ember; aki egy olyan nadrá-got hordott, aminek egyik szá-ja zöl-d, a má-sik piros volt, nem bolond, hanem gazdag volt! Kő-pek:

Á

Na ennyit a hajók tarkaság-ir! Nem kell fó-lni a szé-nektá-! Termé-zetesen azokat a hajókat, amik eredetiben sem voltak festve, a modellkő-nt sem szabad festeni.

Á-sszefoglalás

A ghanja őpő-tőse teljesen kezdő-knek nem aján-latos, de a má-ir kis gyakorlattal rendelkező-knek egy viszonylag kő-nnyer őpő-thetá-, nem drága ő-s szé-pp, egzotikus modell. Az anyagkő-ltső-g minimális, sok rő-sz a barká-cslá-dá-ban ő-sszmaradő-kbá-! elkő-sző-thetá-. A gerinlap meg a bordák rő-teges lemez, a palá-nykok olcsó-fenyő- vagy há-irs lá-cok, bá-ir já-irvorbá-! szebb a festő-s alatt is. A kő-t á-rboc kő-sző-! lehet pl. fakaná-lyná-lbá-! , a vő-konyabb rudak fogpiszká-! bá-! á-fányá-irsbá-! . (2-3-4 mm) A kis golyó-k (3 mm) dő-sz gombostá-rá-! , az őrtá-kő-n a nagy golyó (10-12 mm) egy fagolyó egy barká-csboltbá-! . A vitorlák egy batiszt asztalter-tá-bá-! vannak, teá-ival szé-nezve, majd a piros csá-kok akrilfestő-kkel festve. A kő-llő-let szé-nezett horgolá-cő-ma. A kevő-s blokk elkő-sző-tő-se nem okoz sok gondot, de ebben a mennyiső-venni se drága. Egyedő-! az á-igyő-k kerő-! nek valamibe, ha nincs esztergá-d, de ennő-! a kevő-s darabszá-mná-! nem hal bele az ember. A szé-nező-st teljesen W. Mondfeld kő-nyve utá-! n festettem, ahol azonban megemlé-tik, hogy má-s szé-nek is elkő-pzelhetá-k, (bá-ir ző-ld soha, kő-k is ritká-! n) de a csá-kok ső-má-! jő-! t lehetá-ső-g szerint be kell tartani.

(S itt má-g ná-ohá-ny megjegyző-s: A rő-gébbi euró-pai szakkő-nyvek ill. szerző-k szerint a dauk a portugá-! karavellák utá-! voltak őpő-tve. A legő-jabb kutató-sok szerint ez pont fordá-tva, volt. A dauk má-ir ő-vszá-zadokkal a karavellák elá-tt hajó-ztak. Lehet, hogy az euró-pai ő-llő-zetnek ez egy keserő-pirula, de tő-ny, hogy az első- portugá-! karavellák mind a hajó-test felő-pő-tő-ső-ben, mind a vitorlá-zatban a daukat má-solták, s csak a kő-sá-bbi karavellá-! kon talá-! lhatá-k keresztvitorlák (Carabella Redonda "Kerek Karavella) ő-szaki behatá-sra. Sőt mi tő-! bb, a Fő-ldkő-zi tengeren kb. 1700-tő-kő-zkedvelt algá-ri, spanyol ő-s francia sebekek is a dauktól szá-! rmaztak, fő-leg az ő-les vonalő Ghanjáj-tól, ami má-ir já-! val sebekek megjelenő-se elá-tt az ő-szak-afrikai á-! llamocská-! kedvelt kalá-zhajó-i voltak. Akiket ez a tő-ma kő-zelebrá-! ő-rekel, aján-lom B. Landstrő-m kő-nyveit.)

Járó Állás-társaság: Flamenco